

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра економіки підприємства

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з дисципліни «Економічне управління
підприємством» студентами
спеціалізації «Економіка підприємства»
спеціальності 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною комісією зі
спеціальності 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»
Протокол № 1
від 15.09.2016 р.

Рівне – 2017

Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Економічне управління підприємством» для студентів спеціалізації «Економіка підприємства» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної та заочної форм навчання/ В.В. Козлюк – Рівне: НУВГП, 2017. –17 с.

Укладач: В.В. Козлюк, кандидат економічних наук, доцент.

Відповідальна за випуск: Н.Б. Кушнір, канд. економ. наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства.

ЗМІСТ

1. Загальні вказівки для самостійної роботи	3
2. Тематика самостійної роботи	4
3. Контрольна тестова програма	7
4. Рекомендована література	17

1. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

В умовах формування ринкової економіки в Україні зростає значення економічної підготовки фахівців – інженерів у сфері управління виробництвом та різноманітними технологічними процесами

Серед дисциплін, що відіграють провідну роль у формуванні необхідних економічних знань з економіки та практики господарювання, виділяється “Економічне управління підприємством”. Без знання основних термінів, положень та системи показників цієї дисципліни практично не можливо здійснювати будь-який процес управління та виробничо-господарську діяльність в рамках окремого підприємства, об’єднання, фірми та їх структурних підрозділів.

У ході вивчення дисципліни, студенти повинні досконало оволодіти спеціальними знаннями та основами економіки підприємства на рівні сучасних вимог, що сприятиме ефективній роботі майбутніх технологів-управлінців, успішному вирішенню ними різноманітних виробничих, економічних та соціальних завдань.

Дисципліна «Економічне управління підприємством» вивчається відповідно до затвердженої навчальної програми.

Самостійна робота є необхідною умовою засвоєння навчального процесу.

При виникненні труднощів, пов’язаних з вивченням матеріалу, необхідно звернутись на кафедру економіки підприємства за консультацією.

Самостійна робота виконується студентом відповідно до варіанта, визначеного викладачем.

Звіт про самостійну роботу складають усі без винятку студенти з обов’язковим представленням і захистом на кафедрі економіки підприємства.

Текстова частина звіту оформляється на стандартних аркушах паперу формату А4 з однієї сторони. Поля: верхнє, нижнє та ліве – 20 мм, праве – 10 мм. Набір тексту – комп’ютерний.

Рисунки та таблиці розміщуються як в тексті, так і на окремих аркушах паперу і повинні мати нумерацію та назву.

Посилання на використанні літературні та інші джерела здійснюється шляхом зазначення у дужках числа, під яким вони наведені у списку використаної літератури.

Загальних обсяг звіту, незалежно від форми, має складати до 20-30 сторінок друкованого тексту разом з таблицями, графіками, списком використаної літератури.

Звіт здається студентом на кафедру, не пізніше, ніж за тиждень до дати підсумкового контролю (іспиту). Захист оформленого та перевіреного звіту відбувається під час іспиту.

Захищений звіт зберігається на кафедрі економіки підприємства протягом року.

2. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Підсумком самостійної роботи над вивченням дисципліни “Економічне управління підприємством” є складання письмового звіту за однією з рекомендованих тем (табл. 1).

Таблиця 1

Варіанти тем самостійної роботи

Варі-анти	Тема самостійної роботи	Рекомендована література
1	2	3
1.	Капітал, його суть та специфіка функціонування капіталу	1,2,7,8,15
2.	Особливості підприємницької діяльності в різних сферах економіки	1,3,4,6,9
3.	Використання капіталу підприємства	2,3,6,8,10
4.	Капітал та оцінка фінансового стану підприємства	1,2,4,6,9,11
5.	Визначення потреби в капіталі підприємства	2,9,10,11,14
6.	Основні ресурси інвестування та залучення капіталу	1,3,6,9,15
7.	Менеджмент та оптимізація структури капіталу підприємства	2,7,8,10,13
8.	Активи підприємства	3,7,9,11,12,15

9.	Позаоборотні активи підприємства	4,6,8,9,10
10.	Власний капітал підприємства	6,8,9,10,13,15
11.	Фінансовий капітал. Особливості використання	2,3,4,7,8,14
1	2	3
12.	Інвестиційний капітал. Особливості використання	1,3,6,9,14,15
13.	Підприємницький капітал. Особливості використання	2,5,6,7,10,11
1	2	3
14.	Основний капітал підприємства. Особливості використання	8,9,11,12,14
15.	Оборотний капітал підприємства. Особливості використання	5,7,9,11,12,15
16.	Основні напрямки руху та використання капіталу підприємства	2,3,4,5,9,11
17.	Основні показники використання капіталу підприємства	3,4,6,7,10,11
18.	Фінансові ресурси та формування капіталу підприємства	2,6,7,9,10,12
19.	Статутний капітал підприємства. Процес формування та управління	3,6,7,8,10,15
20.	Запаси матеріальних ресурсів та їх місце у формуванні капіталу підприємства	2,4,6,8,10,11
21.	Фінансовий лівередж та його місце в управлінні капіталом підприємства	2,6,7,8,10,14
22.	Виробничий лівередж та його роль в управлінні капіталом підприємства	1,2,6,7,8,10,
23.	Фінансовий стан підприємства	1,3,6,7,9,11
24.	Система показників ліквідності	2,4,6,9,10,15
25.	Фіктивний капітал підприємства	1,3,6,9,14
26.	Ліквідні засоби підприємства	2,3,6,7,9,10
27.	Діагностика формування та використання капіталу підприємства	1,3,4,5,11
28.	Управління грошовими активами	2,3,6,7,8,10,12

	підприємства	
29.	Особливості функціонування капіталу в аграрній сфері	3,6,7,8,9,10
30.	Особливості функціонування капіталу в торгівельній сфері	3,5,6,9,11,13
1	2	3
31.	Особливості функціонування капіталу в фінансово-кредитній сфері	3,6,7,8,9,11,13
32.	Особливості функціонування капіталу в промисловій сфері	2,3,4,5,6,10
33.	Основні напрямки підвищення ефективності основного капіталу підприємства	1,2,3,4,9,11
34.	Основні напрямки підвищення ефективності оборотного капіталу підприємства	2,3,4,5,6,11
35.	Платоспроможність підприємства	1,2,3,6,7,10
36.	Визначення потреби в основному капіталі підприємства	2,3,5,6,9,10
37.	Визначення потреби в оборотному капіталі підприємства	3,7,8,9,11,14
38.	Аналіз та оцінка ефективності інвестиційного капіталу	2,4,6,9,11
39.	Використання зарубіжного досвіду в управлінні капіталом на підприємствах України	2,3,6,8,9,12
40.	Місце і роль капіталу у фінансовому менеджменті підприємства	3,6,7,8,9,15

3. КОНТРОЛЬНА ТЕСТОВА ПРОГРАМА

Знайдіть одну правильну відповідь

1. Що складає капітал підприємства в грошовій формі?

- а) отримані від реалізації продукції грошові надходження;
- б) частина фінансових ресурсів, що йде на фінансування предметів та засобів праці, робочої сили та інших елементів виробництва;
- в) доходи та збитки підприємства, що були отримані від основної виробничо-фінансової діяльності.

2. Що є фінансовими ресурсами підприємства?

- а) грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства;
- б) продукція, що знаходиться на складі, але ще не реалізована;
- в) прибуток, що ще не надійшов в розпорядження підприємства.

3. Що таке інвестований капітал?

- а) капітал, який приносить незначні прибутки;
- б) гроші, які йдуть в оборот та приносять прибуток інвестору;
- в) гроші, що знаходяться в касі підприємства.

4. Інвестований капітал після завершення кругообороту:

- а) повертається до інвестора з прирощеним доходом чи збитком;
- б) не повертається до інвестора в будь-якому випадку;
- в) використовується за нецільовим призначенням.

5. Яким може бути капітал, якщо він виступає у формі фінансового ресурсу?

- а) підприємницьким та позичковим;
- б) малоцінним та безцінним;
- в) достатнім та недостатнім.

6. Що таке підприємницький капітал?

- а) капітал, що спрямовується виключно на оплату праці або для матеріального стимулювання;
- б) це вкладення шляхом прямих чи портфельних інвестицій у будь-який проект з метою отримання прибутку чи прав управління, або того чи іншого разом;
- в) це грошові кошти, що вилучені із розпорядження чи користування підприємця.

7. Що таке позичковий капітал?

- а) це грошові кошти, що передаються в борг на визначених умовах повернення;
- б) це вартість не отриманих ресурсів;
- в) це основна частина будь-якого капіталу підприємства.

8. Що таке статутний капітал?

- а) це сума внесків (паїв) засновників підприємства (компанії) для забезпечення його життєдіяльності;
- б) це сума коштів, що залишається вільною після ліквідації підприємства;
- в) це капітал, який передається в розпорядження іншого підприємства з метою отримання процента.

9. Що таке прибуток?

- а) фінансовий ресурс, що використовується як на споживання так і на нагромадження;
- б) надлишок капіталу;
- в) додатковий фонд не використаних ресурсів.

10. Початковий підприємницький капітал формують:

- а) додану вартість;
- б) заробітну плату і фонд споживання;
- в) статутний капітал.

11. Які існують методи нарахування амортизації?

- а) довільний та нормативний;
- б) постійний та змінний;
- в) рівномірний та прискорений.

12. Для якого виду капіталу здійснюються амортизаційні відрахування?

- а) для власного;
- б) для позичкового;
- в) для основного.

13. Які види запасу матеріальних ресурсів використовуються при визначенні потреби підприємства в оборотному капіталі:

- а) достатній, середній, недостатній;
- б) розрахунковий, практичний, теоретичний;
- в) підготовчий, складський, страховий.

14. Яка із груп показників характеризує фінансовий стан підприємства?

- а) показники ефективності використання активів;
- б) показники використання трудових ресурсів;
- в) показники забезпеченості підприємництва основними видами матеріальних ресурсів.

15. Рівень прибутковості інвестицій повинен бути:

- а) не нижчим чим доходність альтернативних вкладень капіталу;
- б) нижчим ніж доходність альтернативних вкладень капіталу;
- в) будь-яким.

16. За інших рівних умов найменший ризик має спрямування коштів у:

- а) купівлю акцій інших фірм;
- б) вдосконалення власного виробництва;
- в) купівлю облігацій інших фірм.

17. Оптимальною є така структура джерел капіталу підприємства, яка характеризується:

- а) мінімальною часткою залученого капіталу;
- б) максимальною часткою залученого капіталу;
- в) значною часткою короткострокових кредитів.

18. Що відноситься до оцінки вартості оборотних активів підприємства

- а) управління запасами та дебіторською заборгованістю підприємства;
- б) обґрунтування розміру основних засобів;
- в) обґрунтування заробітної плати на підприємстві.

19. Що може бути віднесено до управління позичковим капіталом підприємства?

- а) визначення форм, залучення позичкових коштів;
- б) розрахунок показників продуктивності праці;
- в) оцінка фондоємкості продукції.

20. Що відноситься до діагностики формування та використання власного капіталу підприємства?

- а) аналіз формування власних фінансових ресурсів підприємства;
- б) аналіз собівартості продукції;

в) аналіз формування та використання фонду оплати праці.

21. Що таке нормативи залишків матеріальних ресурсів?

- а) гранично допустима кількість перехідних залишків засобів виробництва;
- б) розмір оплати доставки матеріально-технічних ресурсів;
- в) ліміти запозичених коштів.

22. Що таке нормативи товарних запасів?

- а) обсяги нереалізованої замовником продукції;
- б) обсяги, ще неоплаченої покупцем продукції;
- в) мінімальний необхідний обсяг запасів, достатній для безперебійного задоволення потреб споживачів.

23. Яким має бути поточний коефіцієнт покриття?

- а) більше 2,0;
- б) менше 1,0;
- в) дорівнювати 1,0.

24. За якою із наведених формул обчислюється коефіцієнт прибутковості активів підприємства $P_{\text{актив}}$?

- а) $P_{\text{актив}} = A_{\text{заг}} / Pr_{\text{чист}} \times 100$
- б) $P_{\text{актив}} = Pr_{\text{чист}} / A_{\text{заг}} \times 100$
- в) $P_{\text{актив}} = A_{\text{заг}} + Pr_{\text{чист}} / 100$

де $A_{\text{заг}}$ - сума активів підприємства;

$P_{\text{актив}}$ - чистий прибуток підприємства.

25. Що таке оборотність активів?

- а) це різниця загальної суми активів підприємства та обсягу реалізованої продукції;
- б) це співвідношення обсягу реалізованої продукції та загальної суми активів підприємства виражене у відсотках;
- в) відношення загальної суми активів підприємства до обсягу реалізованої продукції.

26. Що відносяться до управління позаоборотними активами підприємництва?

- а) балансові розрахунки використання робочого часу;
- б) стимулювання результатів роботи;
- в) аналіз операційних позаоборотних активів підприємства.

27. Що передбачає управління грошовими активами підприємства?

- а) розрахунок та аналіз показників продуктивності праці;
- б) оцінку ступеня участі грошових активів в оборотному капіталі підприємства;
- в) аналіз та оцінку використання фонду оплати праці на підприємстві.

28. Що використовується в процесі аналізу капіталу підприємства?

- а) динаміка загального обсягу та основних елементів капіталу;
- б) рівень фондоемкості продукції;
- в) рівень оплати праці.

29. Що передбачає управління запасами на підприємстві?

- а) створення системи контролю за рухом запасів;
- б) ріст фондоддачі;
- в) ріст енергоемності виробництва.

30. Які дві частини основних виробничих фондів визначають структуру основного капіталу підприємства?

- а) основна та допоміжна;
- б) основна та побічна;
- в) активна та пасивна.

31. Фінансовий стан підприємства оцінюється як задовільний, якщо коефіцієнт кислотного тесту:

- а) нижчий за 1,0;
- б) не нижчий за 1,0;
- в) дорівнює 0.

32. Коефіцієнт кислотного тесту знаходиться як:

- а) відношення ліквідних активів до поточних пасивів;
- б) різниця між ліквідними активами і поточними пасивами;
- в) сума ліквідних активів і поточних пасивів.

33. Що характеризує ліквідність?

- а) можливість ліквідації або поновлення власних ресурсів;
- б) можливість підприємства оплатити свої поточні пасиви;
- в) можливість підприємства надавати довгострокові кредити іншим підприємствам.

34. За якою із наведених нижче формул визначається коефіцієнт платоспроможності $K_{пс}$?

Національний університет

- а) $K_{\text{пс}} = (K_{\text{ап.вл}}/Z_{\text{заг}}) \times 100\%$
б) $K_{\text{пс}} = (K_{\text{ап.вл}} - Z_{\text{заг}})/100\%$
в) $K_{\text{пс}} = (K_{\text{ап.вл}} + Z_{\text{заг}}) \times 100\%$
де $K_{\text{ап.вл}}$ – власний капітал
 $Z_{\text{заг}}$ – загальні зобов'язання.

35. Ціна на продукцію підприємства формується під впливом:

- а) розміру довгострокових зобов'язань;
б) побажань покупців.
в) собівартості продукції.

36. Рентабельність виробництва обчислюється відношенням:

- а) продукції до вартості оборотних засобів;
б) прибутку до вартості основних і оборотних засобів;
в) прибутку до вартості основних засобів.

37. Статутний капітал державного підприємства визначається як:

- а) ціна основного капіталу;
б) первісна балансова вартість його активів;
в) ціна підприємства за мінусом дострокової заборгованості.

38. Максимальний прибуток підприємство одержує тоді, коли виготовляє і продає обсяг продукції:

- а) що забезпечує максимальну виручку;
б) максимально можливий;
в) за якого досягається мінімальна середня собівартість одиниці продукції.

39. Активи підприємства - це всі його

- а) матеріальні та нематеріальні ресурси;
б) нематеріальні ресурси;
в) матеріальні ресурси.

40. Ефективність роботи підприємства в більшості випадків характеризують за рентабельністю:

- а) реалізованої продукції;
б) всіх активів;
в) основного капіталу.

41. Яким вважається достатнім значенням коефіцієнта заборгованості $K_{\text{заб}}$?

- Національний університет
водного господарства
та природокористування
- а) $K_{заб} \sim 0,5$
 - б) $K_{заб} < 0,25$
 - в) $K_{заб} \sim 0,25$

42. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності є достатнім, якщо він:

- а) нижче 0,15;
- б) перевищує 0,2;
- в) дорівнює 0,15.

43. За якою з наведених нижче формул визначається коефіцієнт заборгованості $K_{заб}$?

- а) $K_{заб} = 1 - K_{ап.вл} / Z_{зовн}$;
- б) $K_{заб} = 1: Z_{зовн} / K_{ап.вл}$;
- в) $K_{заб} = 1: K_{ап.вл} / Z_{зовн}$.

де $K_{ап.вл}$ - власний капітал підприємства,
 $Z_{зовн}$ - зовнішні зобов'язання.

44. Як визначається показник прибутковості інвестицій Π_i ?

- а) як відношення прибутку після сплати податків до загальної суми інвестицій;
- б) сума прибутку після сплати податків та загальної суми інвестицій;
- в) різниця між прибутком підприємства та загальною сумою інвестицій.

45. Яким може бути "лівередж"?

- а) фінансовим або виробничим;
- б) достатнім або недостатнім;
- в) загальним або конкретним.

46. Що характеризує категорія "лівередж"?

- а) ріст продуктивності праці;
- б) процес управління активами, що спрямований на зростання прибутку;
- в) зменшення питомої ваги заробітної плати в структурі собівартості продукції.

47. Чим характеризується виробничий лівередж?

- а) високим або низьким рівнем концентрації капіталу;
- б) зростання рівня концентрації виробництва;
- в) впливом на прибуток факторів виручки від реалізації та витрат на реалізацію продукції.

48. Що характеризує фінансовий лівередж?

- а) обсяг власних ресурсів;
- б) рентабельність виробництва продукції;
- в) вплив на прибуток ціни капіталу на реалізацію проекту і податку на прибуток.

49. Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття) - це:

- а) відношення поточних активів до поточних зобов'язань;
- б) різниця між поточними активами і поточними зобов'язаннями;
- в) сума поточних активів і поточних зобов'язань.

50. Коефіцієнт термінової ліквідності визначається як:

- а) сума активів високої ліквідності та поточних зобов'язань;
- б) відношення активів високої ліквідності до поточних зобов'язань;
- в) різниця між активами високої ліквідності і поточними зобов'язаннями.

51. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризується

- а) сумою грошових засобів, короткострокових цінних паперів та поточних зобов'язань;
- б) різницею між грошовими засобами та поточними зобов'язаннями;
- в) відношенням грошових засобів та короткострокових цінних паперів до поточних зобов'язань.

52. Аналіз фінансового лівереджу має за мету:

- а) визначити рівень фінансування активів за рахунок позикових коштів;
- б) встановити доцільність окремих видів витрат;
- в) оцінити фінансові можливості ваших конкурентів.

53. Чим більший власний капітал, тим:

- а) більша вірогідність можливого банкрутства;
- б) менша доцільність спрямовувати його в інші сфери діяльності;
- в) стабільніший фінансовий стан підприємства і вища безпека залучених кредитів.

54. Які з показників застосовуються для аналізу фінансового лівереджу?

- а) коефіцієнт заборгованості та співвідношення довгострокових зобов'язань власного капіталу;
- б) фондovіддача та фондoємкість продукції;
- в) продуктивність праці та затратoємкість.

55. Що показує коефіцієнт заборгованості?

- а) рівень виконання виробничої програми на підприємстві;
- б) рівень досконалості виробництва;
- в) яка частка активів фінансується за рахунок боргу.

56. Яким повинен бути коефіцієнт заборгованості?

- а) досить високим;
- б) більшим за 1;
- в) не більшим за 0,7.

57. В якому випадку фінансовий стан підприємства оцінюється як "незадовільний"?

- а) якщо коефіцієнт заборгованості більший за 0,7;
- б) якщо коефіцієнт заборгованості менший за 0,7;
- в) якщо коефіцієнт заборгованості дорівнює 1.

58. В якому випадку фінансовий стан підприємства оцінюється як "нормальний"?

- а) якщо співвідношення між довгостроковими зобов'язаннями і власним капіталом не більше 1;
- б) якщо співвідношення між довгостроковими зобов'язаннями і власним капіталом дорівнює 0;
- в) якщо співвідношення між довгостроковими зобов'язаннями і власним капіталом більше за 1.

59. За якою із наведених формул знаходиться фінансовий лівередж (FR)?

- а) $(FR) = 1 : (DAR - \text{середня ставка процентів за кредит})$;
 - б) $(FR) = (1 : DAR) + \text{середня ставка процентів за кредит}$;
 - в) $(FR) = \text{середня ставка процентів за кредит} : (DAR - 1)$.
- де DAR - коефіцієнт заборгованості.

60. Що таке венчурний капітал?

- а) капітал специфічною рисою якого є ризиковий характер через функціонування в сфері розробки і впровадження нової продукції і технологій;
- б) основний капітал, що використовується за цільовим призначенням;
- в) оборотний капітал, що не використовується за цільовим призначенням.

61. Що таке "фіктивний" капітал?

- а) це капітал, що знаходиться у формі акцій, облігацій та інших цінних паперів;
- б) це капітал, що використовується для фінансування виключно інвестиційних проектів;
- в) це капітал підприємств, що знаходяться в стані банкрутства.

62. Що таке ліквідні засоби?

- а) цінності, в тому числі векселя, цінні папери, що легко реалізуються;
- б) гроші, що знаходяться на банківському рахунку;
- в) запозичені в інших підприємств засоби виробництва.

63. До якого виду можна віднести капітал, що знаходиться у формі акцій, облігацій та інших цінних паперів?

- а) до основного;
- б) до фінансового;
- в) до фіктивного.

64. Що вимагає "золоте правило" балансу?

- а) терміни часу на які мобілізуються фінансові ресурси збіглися із часом на які вони вкладаються в реальні чи фінансові інвестиції;
- б) прискорену амортизацію основного капіталу підприємства;
- в) прискорений рух оборотного капіталу підприємства.

65. Дотримання вимог "золотого правила" балансу забезпечує

- а) стабільну ліквідність і платоспроможність;
- б) високі ціни на продукцію та послуги;
- в) високу концентрацію основного капіталу.

66. Залучення капіталу підприємства може відбуватися шляхом

- а) акціонування;
- б) продажу майна працівників;
- в) використання капіталу підприємств - конкурентів.

67. Що можна віднести до способу залучення капіталу підприємства?

- а) цінове регулювання;
- б) монопольне законодавство;
- в) оренду.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник/ С.Ф.Покропивний. - К.: КНЕУ, 2001. - 528 с.
2. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і ситуацій: навч. посіб./ С.Ф.Покропивний, Г.О.Швиданенко, О.С.Федонін. - К.: видавництво КНЕУ, 2005. - 323 с.
3. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – Київ: видавництво ЦНЛ, 2006.- 488 с.
4. Гордійчук А.С. Економіка підприємства: навч. посіб./ А.С. Гордійчук, О.А.Стахів. - Рівне: НУВГП, 2007. - 247 с.
5. Економіка підприємства: навч. посіб./ За ред. П.В. Круша. – К.: Ельга-Н. КНТ, 2007. -780 с.
6. Козлюк В.В. Управління капіталом підприємства: навч. посіб./ В.В. Козлюк – Рівне: НУВГП, 2008 – 63 с.